

Nr 11

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om befrielse från arvsskatt beträffande legat till internationell hjälpverksamhet.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 1 av herr *Elmgren m. fl.* och II: 2 av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen om arvsskatt och gåvoskatt den 6 juni 1941 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

3 §.

Från skattskyldighet enligt denna förordning äro befriade staten; stiftelse — — — försvar;

stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning eller att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta, dock icke där ändamålet är att sålunda tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter;

stiftelse — — — forskning.

Skattebefrielse — — — sammanslutning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 2.

Jämlikt 3 § förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt är från skattskyldighet enligt förordningen bl. a. befriad stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller

ungdoms vård och fostran eller utbildning eller att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta, dock icke där ändamålet är att sálunda tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter eller utom riket bosatta utlänningar.

Förutom de i ovannämnda paragraf omnämnda juridiska personerna är enligt 38 § från gåvoskatt befriade bl. a. svenska stiftelser med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål.

I de likalydande motionerna I: 356 och II: 551 vid 1961 års riksdag framställdes enahanda yrkande som i de nu förevarande motionerna. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 33 anförde bevillningsutskottet bl. a. följande.

Allmän enighet torde råda om att vi i vårt land i största möjliga utsträckning bör bidra till den internationella hjälpverksamheten. Utskottet kan därför helt instämma i motionernas syfte. Man kan emellertid inte bortse ifrån de gränsdragningsproblem, som är förenade med en utvidgning av skattefriheten, och nödvändigheten av att tillräckliga garantier skapas för att förvärvet kommer att användas uteslutande för det avsedda ändamålet. Frågan om en ändring av lagstiftningen i förevarande hänseende bör därför lämpligen övervägas i samband med den av riksdagen tidigare begärda allsidiga översynen av arvsbeskattningen. Av det anförda framgår att utskottet för sin del inte är berett att förorda omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet. Utskottet anser sig därför inte kunna biträda yrkandet i de likalydande motionerna I: 356 och II: 551.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

Någon uttrycklig motivering till inskränkningen i skattebefrielsen beträffande testamentslegat har inte lämnats i förarbetena till lagstiftningen. Begränsningen torde därför få ses mot bakgrunden av de då rådande internationella förhållandena. I dagens läge, som präglas av ett växande internationellt samarbete och stigande insatser från vårt lands sida, ter sig den diskriminerande bestämmelsen i arvsskatteförordningen gentemot testamentariska förordnanden till svenska organisationer, som bedriver hjälp- och biståndsverksamhet utanför vårt lands gränser, som starkt föråldrad. Bärande anledning att bibehålla den nu för mer än tjugu år sedan införda begränsningen i skattefriheten synes inte förefinnas.

Med hänsyn till den viktiga roll, som berörda organisationer spelar i det alltmer utvidgade svenska hjälparbetet, och till att den ifrågasatta reformen icke berör någon principiell ändring av gällande författningsregler rörande arvs- och gåvobeskattningen utan bör ses som en naturlig anpassning av desamma till nya tidsförhållanden är det knappast befogat att avvakta en tidskrävande, allmän översyn av arvsskattegröslerna. Vad gränsdragnings- och kontrollsvårigheterna angår bör framhållas, att den föreslagna skattebefrielsen avses gälla legat till svensk organisation. Missbruksriskerna kan anses bli på ett betryggande sätt eliminerade, alldenstund berörda hjälpor-

ganisationer antingen är underkastade offentlig kontroll genom särskild lagstiftning eller har en sådan kontakt med det offentliga, att garantien mot missbruk även här är för handen. Gränsdragnings- och kontrollproblemen har lösts i fråga om gåvoskatten. Befogad anledning att anta att speciella från gåvobeskattningen avvikande kontrollproblem skulle uppkomma vid beskattning av testamentslegat torde inte föreligga.

Utskottet

I de förevarande motionerna hemställes om sådan ändring i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt, att legat till internationell hjälpverksamhet blir befriade från arvsskatt. Till stöd för yrkandet har anförts att den i allmänhet gällande befrielsen från arvsskatt för svensk stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms fostran eller utbildning eller att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta, inte gäller om ändamålet är att tillgodose utom riket bosatta utlänningar. Däremot är gåvor till förmån för sådana utlänningar skattefria. Enligt motionärernas mening ter sig den diskriminerande bestämmelsen vid arvsbeskattningen gentemot testamentariska förordnanden till svenska organisationer, som bedriver hjälp- och biståndsverksamhet utanför landets gränser, i dagens läge som starkt föråldrad och bärande skäl föreligger inte att bibehålla denna begränsning i skattefriheten.

Såsom motionärerna framhållit åtnjuter svenska juridiska personer, som verkar för vissa allmännyttiga ändamål till förmån för utom riket bosatta utlänningar, befrielse från gåvoskatt men däremot inte från arvsskatt. I rättspraxis har sålunda Rädda barnens riksförbund, vars verksamhet är av såväl nationell som internationell art, inte erhållit befrielse från arvsskatt och inte heller Svenska röda korset för belopp, som enligt testamentariskt förordnande skulle användas till hjälp åt Europas behövande barn. Som skäl för befrielsen från gåvoskatt har i förarbetena till lagstiftningen åberopats att benägenheten att genom gåvor under livstiden understödja allmännyttiga ändamål kunde befaras minska, om en del av gåvan toges i anspråk för erläggande av skatt till staten. Detta återhållande moment har inte ansetts göra sig gällande med samma styrka i fråga om testamentariska förordnanden, som skall effektueras först efter testators död. En viss lindring erhöles emellertid vid arvsbeskattningen därigenom att skatten å ifrågavarande testamentslotter beräknas efter skatteklass III.

Ursprungligen var endast staten befriad från erläggande av arvsskatt. Genom vidtagna lagstiftningsåtgärder har dock kretsen av de från arvsskatt befriade rättssubjekten alltmer utökats. Mot bakgrunden av vårt lands intensifierade insatser inom den internationella biståndsverksamheten föreligger enligt utskottets mening starka skäl för en omprövning av frågan om beskattningen av legat till internationell hjälpverksamhet. Utskottet kan därför instämma i syftet med motionerna. En utvidgning av skattefriheten kan

emellertid skapa gränsdragningsproblem, och garantier måste finnas för att förvärvet kommer till avsett ändamål. Med hänsyn härtill är utskottet för sin del inte berett att tillstyrka yrkandet om omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet utan anser, att frågan bör bli föremål för närmare utredning.

Den av riksdagen år 1958 begärda allmänna översynen av arvsbeskattningen har ännu inte kommit till stånd, enär det ansetts erforderligt att dess förinnan bl. a. avvakta resultatet av familjerättskommitténs arbete. Det i motionerna berörda spörsmålet är dock enligt utskottets mening av sådan karaktär och angelägenhetsgrad att en utredning härom bör företagas i särskild ordning. På grund härav förordar utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en särskild utredning i ämnet.

Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat de likalydande motionerna I: 1 och II: 2.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I: 1 av herr Elmgren m. fl. och II: 2 av herr Gustafson i Göteborg m. fl. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om särskild utredning av frågan om befrielse från arvsskatt beträffande legat till internationell hjälpverksamhet.

Stockholm den 20 februari 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Erik Jansson, Söderquist, Gustaf Elofsson, Oscar Carlsson, Stefanson, Yngve Nilsson och Wörnberg; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Vigelsbo, Engkvist, Magnusson i Borås, Rydén, Forsberg och fru Nettelbrandt.